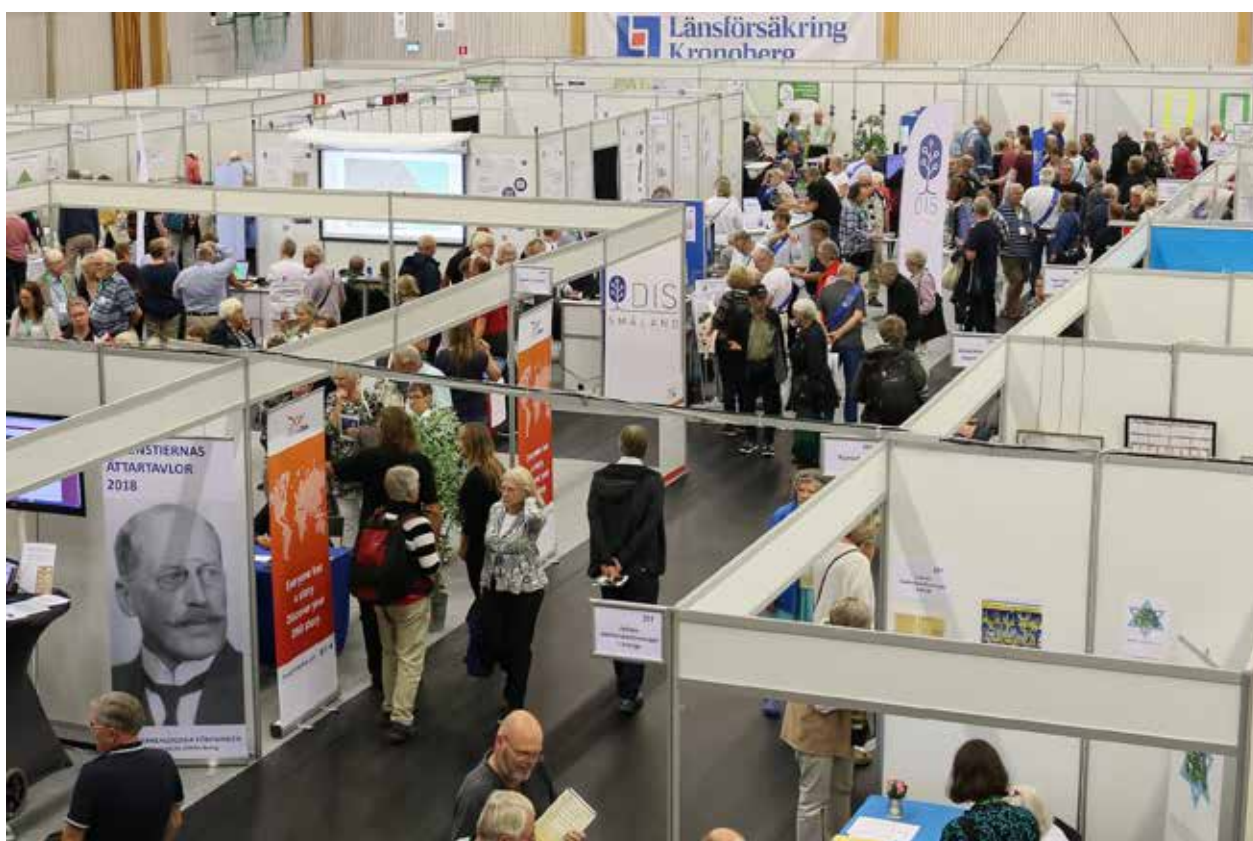

Under släktforskardagarna i Växjö var det fullsatt i DIS monter

**Välkommen till DIS Syds höstmöte
söndagen den 21 oktober i Hässleholm
program finns på sidan 5**

DISkutabelt

medlemsblad för Föreningen för Datorhjälp i släktforskningen, region syd.
DIS Syd.
Utgivningsbevis 21725

Upplaga
3 100 ex, 4 ggr/år

Ansvarig utgivare
Staffan Knös

Redaktör
Mats J Larsson, mats@dis-syd.se

Tryck
Mixa Print AB, Olofström

DIS Syd
Porfyrvägen 20, 22478 Lund
Bg 4246-7058
Org.nr 846005-7527

Facebook: <https://www.facebook.com/ForeningenDISSyd/>

Hemsida: <http://www.dis-syd.se>

Årsavgift

Helbetalande 70 kr
Famijmedlemskap 35 kr
Medlemsskap i DIS centralt fordras.
Helbetalande 180 kr
Famijmedlemskap 90 kr

Adressändring

Anmäls alltid av medlemmar via:
<http://www.dis.se/sjalvservice> - medlemmar.

Annonspriser

Helsida 2 000 kr
Halvsida 1 000 kr
Kvartsida 800 kr
Åttondelsida 400 kr

Innehåll i Diskutabelt

- 3 Ordförandens ledare
Bidrag till nästa nummer, Fotografer i detta nummer
- 4 Redaktörens spalt
- 5 DIS Syds höstmöte i Hässleholm den 21 oktober
- 6 Släktforskardagarna i Växjö, Invigningen
- 7 Mässan
- 8 Föreläsningar
- 14 Informationskonferensen, Riksstämman och Banketten
- 14 Tack Växjö och Lycka till Borås
- 15 DIS Syd samverkar med SeniorNet Malmö
- 16 Malmtagare av Lars-Åke Stenemo
- 18 Program för DIS Syd hösten 2018
- 19 Annons Disbyt, Vårt nyhetsbrev har fått nytt utseende
- 20 DIS Syds styrelse, faddrar och övriga funktionärer

Välkommen till DIS Syd

Vi gör din släktforskning enklare

Vi erbjuder våra medlemmar i
Skåne, Blekinge och södra Halland:

- Hjälp och stöd med att använda datorn i släktforskning från vår supportorganisation (faddrar)
- Kurser, träffar och workshops i Disgen, Disbyt, Dispos och Kartor på flera orter i DIS Syd
- Intressanta föredrag och trevliga släktforskarkontakter
- DISkutabelt är föreningens medlemsblad som innehåller erfarenheter, tips och föreningsnytt och kommer ut fyra gånger om året.

När du blivit medlem i föreningen DIS så bjuds du på första årets medlemskap i DIS Syd. Vi hoppas att du ska fortsätta vara medlem hos oss.

Allt detta får du som medlem i vår förening. Det kostar 70 kr per år, 35 kr för familjemedlemmar och förutsätter att du även är medlem i riksföreningen DIS.

Släktforskarhöst!

Välkommen till DIS Syds nygamla tidning, som vår eminente redaktör nu har anpassat till föreningen DIS nya grafiska profil, som DIS Syds styrelse har beslutat sig för. Vi hoppas att du finner vår "nya" tidning tilltalande och artiklarna intressanta.

I skrivande stund dröjer sig sommaren kvar, med en härlig sensomarmardag. Vad har då sommaren bjudit för aktiviteter när det gäller släktforskning? Jo, jag har passat på att göra den årliga resan till släktgravarna i Västergötland och Småland, för att vårda gravarna och hedra mina anor. När jag var i Skara passade jag också på att besöka Varnhem och titta på de ny arkeologiska utgrävningarna där. Vid utgrävningar har man funnit Varnhems gamla kyrka, som kan dateras till tidigt 1000-tal, en av de första stenkyrkorna i Sverige och med välbevarade gravar från denna tid, av Kata och Kättil. En svindlande tanke för mig, eftersom mina Y-DNA-anor har spårats ända ned till 1400-talets Västergötland!

Vidare genomfördes Släktforskarlagarna traditionsenligt i månadsskiftet augusti-september, i år i Växjö. Mässan var som vanligt välbesökt båda dagarna och vi som arbetade i DIS-montern hade fullt upp hela tiden med att presentera

Föreningen DIS och att visa vårt program Disgen2018. En sak som alltid väcker stort intresse och imponerar på besökare är Disgen2018:s möjlighet att hantera kartor och göra en Google Earth-resa, föredömligt demonstrerad av våra kartfaddrar.

Mässan i övrigt bjöd inte på någon riktigt stor nyhet, de flesta av oss går nog och väntar på den nya dödsboken, som Släktforskarförbundet ska ge ut och som kommer att innehålla alla döda mellan 1860-2017. Den kommer enligt planen att lanseras till jul.

Däremot kungjordes på Släktforskarförbundets riksstämma att förbundet kommer att ge ut två nya databaser, Sveriges befolkning 2000 och 2010, som kan bli till nytta för oss släktforskare.

Tyvärre beslöts det också på stämman att släktforskarföreningarnas (däribland DIS Syd) medlemsavgift till Släktforskarförbundet höjs med 4 kr/medlem 2019. Vad värre är att det kan vara första steget i en flerstegsraket, med liknande höjningar under nästommande tre år. Dessa höjningar av avgiften till Släktforskarförbundet kan tvinga DIS Syd att höja sin medlemsavgift.

Denna tidning innehåller artiklar om släktforskarlagarna. Om riksstämman kan du läsa i Diskulogen.

DIS Syds höstmöte äger rum i Hässleholm på Senioren den 21:a oktober kl. 13.00–16.00, du kan se programmet på sidan 5 i tidningen. Välkommen till mötet där du kan träffa styrelsen och ställa frågor till och få hjälp av våra faddrar vid fadderbordet.

Längst bak i **DISkutabelt** finner du DIS Syds höstprogram, på olika orter, med cirklar, träffar, möten m.m. Passa på att fördjupa dina kunskaper om Disgen och i DIS utbud i övrigt, genom att anmäla dig till någon av våra aktiviteter. Välkommen dit!

Ha en spännade och bra släktforskarhöst önskar er ordförande

Staffan E:son Knös

Bidrag till DISkutabelt

Vill du dela med dig av dina erfarenheter av släktforskning med eller utan dator? Har du synpunkter på vår tidning eller vår förening. Vi tar gärna mot ditt bidrag i **DISkutabelt**. Kontakta vår redaktör Mats J Larsson på 070 372 75 01 eller mats@dis-syd.se. Manusstopp för nummer 4-2018 är den 12 november

Material kan skickas till redaktören. Författarna ges möjlighet att granska de redigerade artiklarna före tryckning. Citat ur **DISkutabelt** får göras om källan anges. För återgivande av signerade artiklar samt illustrationer krävs tillstånd av författaren, illustratören eller fotografen.

Bilderna på Släktforskarlagarna har tagits av Hans Bjernevik och redaktören. Vår tidigare ordförande Jan Nilsson har bidragit med bilden på Staffan Knös ovan. Lars-Åke Stenemo har bidragit med illustrationer till sina artiklar. Roland Claesson har tagit fotot av Anders Lindberg. Bilderna på Kristina och Karl-Oscar är från Utvandrarernas hus hemsida, på Tegnér, och Domkyrkan i Växjö från Wikipedia samt bilderna på böckerna från AdLibris.

Redaktörens spalt

September är en slitig månad för er redaktör. Det ska göras tidning, det ska planeras kurser och det ska resas hit och dit. Och som ni redan uppmärksammat ser inte **DISkutabelt** ut som vanligt.

Styrelsen bestämde i somras att tidningen skulle få ny layout som harmonierar med föreningen DIS nya grafiska profil och det var bara för redaktören att packa sig efter det. Jag har haft stor hjälp av min namne Pettersson på Mixi Print, som numera trycker vår tidning. Det har varit mycket grejor att tänka genom och att förbereda.

Vi har gjort nya mallar, en för 16 sidor och en för 20 sidor. DIS Syd har en ny logotyp anpassad till moderföreningens. Vi ska använda två nya stilsorter som DIS har anbefallt, en för rubriker, ingresser och faktarutor och en annan för brödtext. DIS Syd har abonnerat på ett nytt tidningsmakarprogram, som jag kämpar för att lära mig hjälpligt. Även här är Mats mitt stöd. Det skiljer sig en del från det gamla, men en sak är bättre, det nya programmet är på svenska.

Jag hoppas att ni ska känna igen er tidning trots förändringarna. Baksidan har fått en ansiktslyftning, så att man inte behöver förstöringsglas för att läsa adresser till styrelse, faddrar och övriga funktionärer. Övrig information från den gamla baksidan hittar ni i fortsättningen på sidan 2, dit även innehållsförteckningen flyttats.

Eftersom **DISkutabelt** Nr 3-2018 är mitt förstlingstycke med den nya layouten får ni räkna med fler förändringar framgent och dessutom med förbättringar från min sida i det praktiska tidningsmakandet. Detta om detta. Jag hoppas att ni ska finna nya **DISkutabelt** läsvärd.

Huvudparten handlar, som alltid i årets höstnummer, om släktforskar dagarna. Jag var inte på plats bara för **DISkutabelt**, utan jag var även reporter för DIS tidning Diskulogen.

Växjö, ja. För första gången på många år hittade jag ingen samåkningspartner, så det fick bli egna bilen. Ett dåligt alternativ, för en redaktör om fostrats av föreningens gamle kassör Caj Nilsson; *Det är samåkning som gäller!* Dessutom var det första gången som jag körde bil inne i Växjö. På fredagen skulle jag delta i Släktforskarförbundets informationskonferens som började kl. 13 och därefter vara ombud på förbundets riksstämma.

Via varm korb i Älmhult tog jag mig till Scandic Hotell i Växjö. Därifrån skulle jag ta mig Utvandrarnas hus. Och jag tror som bekant inte på GPS! Efter att ha trixat mig in i Växjös centrum med hjälp av skyltningen, hittade jag en parkeringsplats i ett P-hus, något som också strider mot mina principer, och en minut i ett kunde jag tränga mig ner på en ledig plats i Atriumsalen i Utvandrarnas hus, puh!

Mellan de två evenemangen tog jag och ordförande Staffan oss till mässlokalen för att kolla läget i DIS monter. I entrén träffade jag min gamle vän och f.d. kollega Jan-Erik Petersson. Han är numera kassör i Kronobergs Genealogiska förening och dessutom i organisationskommittén för släktforskar dagarna. Vi hälsade och lovade varandra att ses under dagarna trots att vi båda skulle få mycket att göra. Men nästa gång jag träffade min vän var det på samma ställe på söndagen, när det var dags för tack och adjö. Det får bli en annan gång, gamle kompis!

Jag bevistade sex föreläsningar på temat migration under dagarna. Referaten finns att läsa i tidningen, men utrymmet räckte inte till för Ulf Beijboms föredrag om *Utvandrarnas hus – 50 år*. Beijbom var chef för Svenska Emigrantinstitutet 1966-2002. Jag kan emellertid inte undanhålla läsarna hur Vilhelm Moberg hälsade honom första gången de träffades 1965; *Du är en av de där fega*

Uppsalahistorikerna. Dej vill jag inte ta i hand! Nåväl samarbetet herrarna emellan tog sig.

September är även kurstid som kräver en del, kurser ska förberedas. I skrivande stund har jag jobbat med en introduktionskurs i Disgen 2018, som jag ska ha imorgon kväll med nio deltagare. Som det inte vore nog startar min nybörjarkurs i släktforskning på torsdag och sedan är det två kurser som kallas Mats frågelåda (Kristianstads svar på Lis Asklund, undrar ni?) som börjar. Som sagt september kräver sitt av en redaktör.

Har jag inte gjort något annat då? Jodå, jag och hustrun har varit Uppsala och passat barnbarn och katten Daisy, när föräldrarna var på bröllop i Enköping. Det var så trevligt, så trevligt och katten var en angenäm bekantskap, fem månader gammal. Fast så klart, passade jag på att skriva några reportage för Diskulogen, mellan varven.

Och i tisdags var hustrun och jag på Konserthuset i stan och såg Malmöoperans uppsättning av Carmen, som turnerar i Sydsverige. Modernt, javisst, bara åtta skådespelare och tre musiker, men musiken, musiken! I november blir det West Side Story på Malmöoperan. Det ni!

Mats J Larsson

DIS Syd bjuder in till höstmöte i Hässleholm den 21 oktober

Allmänt medlemsmöte - Höstmötet - på Senioren i Hässleholm

Söndagen den 21 oktober kl. 13.00–16.00

Program

Presentation vad nytt i Disgen 2018.

Patrik Hansson

Vad nytt från DIS, utvecklingsplaner mm.

Anders Lindberg

Övriga frågor, frågor från medlemmarna.

DIS-Syd bjuder på fika.

Vid höstmötet finns möjligheten att ställa frågor till våra faddrar vid vårt fadderbord och till vårt disbytombud.

Skånes Släktforskarförbund kommer också att medverka med ett bokbord.

Patrik Hansson

Anders Lindberg

Adress: Tingshusgatan 2, Hässleholm på bekvämt promenadavstånd ca 100 m från järnvägsstationen. Från stationen tar ni till vänster på Järnvägsgatan och tar därefter första gatan till höger som är Tingshusgatan. GPS: WGS 84, N56°9 551', E13° 45 894'.

Välkomna!

Släktforskardagarna 2018

I månadsskiftet augusti-september arrangeras varje år släktforskardagarna – alla släktforskares egen julafton. Då kan landets släktforskare träffas och se och höra om nyheter inom sitt gebit, utbyta erfarenheter och tankar, eller bara umgås med likasinnade. Årets släktforskardagar, de 32:a, arrangerades i Växjö den 1-2 september med temat migration. Arrangerande förening var Kronobergs Genealogiska förening (KGF) i samarbete med Emigrantinstitutets vänner, Sveriges Släktforskarförbund, Växjö stad och Arkiv Digital. I släktforskardagarnas programhäfte hälsade Bengt Carlsson, ordförande i KGF, besökarna "Välkomna till Vilhelm Mobergs, Elin Wägners och Pär Lagerkvists stad, Esaias Tegnér's boplats och Carl von Linnés skolstad, sätet för Utvandrarnas hus och Emigrantinstitutet! Välkomna till Smålands hjärtland! Växjö var redan för 1 000 år sedan ett centrum där vägarna strålade samman. Vi är stolta över vår bygd och stad och på senare år har vi även fått epitetet Europas grönaste stad".

Invigningen

Mässlokalerna med alla utställare fanns i Fortnox Arena som ligger i stadens arenaområde. Föreläsningarna hölls i Idrottshuset och i Myresjöhus Arena på samma område. Invigningen av dagarna skedde i Idrottshuset lördagen den 1 september kl. 10. Richard Grügiel hälsade som konferencier alla gäster från när och fjärran välkomna till släktforskardagarna och bjöd musikanterna att spela upp. Ulla Gunnarsson kulade och ackompanjerades av Magnus Gustafsson på fiol och av Magnus Lundmark på Varendstrumma.

Erland Ringborg, släktforskarförbundets ordförande, berättade att årets arrangemang i Växjö är de 32-andra släktforskardagarna i följd. Förbundet har inte märkt så mycket av föreningslivets kris i sina 170 medlemsföreningar. Någon pro-

cents minskning av medlemsantalet har det blivit jämfört hur det var för tio år sedan. I bildningsförbundets undersökning av befolkningens intressen bland dem som är över 50 år dominerar släktforskning och historia, vilket är glädjande, sammanfattade han. Släktforskningen och släktforskarna bidrar till den nationella historien, det är vårt bidrag till kulturarvet. Det senaste skottet på släktforskarträdet – DNA – har på några år blivit verkligen hett. Man har t.o.m. löst ett gammalt mordfall i USA med DNA och släktforskning.

Sedan blev det landshövding Ingrid Burmans tur att tala och hon hälsade besökarna välkomna till Kronobergs län. Länet har 195 000 invånare i åtta kommuner som samtliga växer. Vi är stolta över vår historia och vår nationalpark. Emigrationen har präglat bygden, här finns Utvandrarnas hus och Emigrantinstitutet som årligen besöks av många ättlingar till dem som emigrerat från Sverige. Vi säger att historien här är levande.

Efter landshövdingen blev det mera sång och musik, gamla spelmansvisor från Småland, bl.a. en visa som var upptecknad av Gunnar Olof Hyltén-Cavallius. Magnus Gustafsson hade då bytt fiolen mot en näverskallmeja. Magnus Gustafsson är doktor i musikvetenskap förutom att vara riksspelman ska han hålla en föreläsning om spelmän och spelmansböcker i Småland under dagarna, inflikade konferencieren.

Så var det dags för själva invigningen och kulturminister Alice Bah-Kunke, med rötter i Rydaholm. Hon inledde med att säga att det var en fantastisk förmån att få stå mitt i ett kulturarv och uppmanade till ytterligare en applåd för de fantastiska musikerna. Hon räknar sig som småländska, även om hon är född i Malmö, som hon lämnade för Småland vid ett års ålder. Hon känner starka band med Växjö där hon gått på friidrottsgymnasium i Katedralskolan.

Hon har släktforskare i släkten och känner därför väl till sin släktens historia både på sin mors och fars sida, berättade hon. Något som hon för över till sina barn, det tycker hon är viktigt. Ni sitter och skriver historia, sa hon, och riktade sig då till släktforskarna i publiken. Ni ger därmed fantastiska gåvor till era släktingar, men ni skriver också landets historia. Hon erinrade sig en intervju med förre statsministern Fredrik Reinfeldt, i Dagens Nyheter för några år sedan, där han berättat att hans farfars farfar var svart. Sverige präglas också av dem som kommit hit från övriga delar av världen under århundradena, konstaterade hon.

Ministern avslutade sitt anförande med att förklara släktforskardagarna i Växjö invigda. Arrangörerna tackade henne med ett vackert illustrerat släktträd, med hennes mors anor, sex generationer på handgjort Lessebo papper, vilket hon blev översvallande glad för.

Mats J Larsson

Mässan

Släktforskdagarna i Växjö lockade drygt 3 500 besökande, merparten under lördagen. Arrangörerna kunde visa upp nästan 80 utställare inom områdena släkt- och hembygdsforskning och besökarna kunde lyssna till 32 föreläsare med 15 föredrag på lördagen och 18 på söndagen.

Utställarna – mässan – höll till i Fortnox Arena, i två hallar som låg intill varandra. Föredragen gavs i andra lokaler i närheten av mässan, i Idrottshuset, med en stor sal och i Myresjöhus Arena, med två mindre lokaler. I Myresjöhus Arena fanns också Östergatans restaurang som var avsedd för besökarna. Utställare och föreläsare åt i Tipshallen som också låg på Arenaområdet. Café fanns i anslutning till mässhallarna.

I mässan erbjöds allt som kan intressera släktforskare och besökare. På plats fanns de stora aktörerna inom släktforskningsområdet som Ancestry, Arkiv Digital, Emiweb, FamilySearch, Föreningen DIS, My Heritage, SVAR och Sveriges Släktforskarförbund, liksom under tidigare år. Det fanns gott om släktforskarföreningar på plats med tyngdpunkt från södra Sverige, men också mera långväga som Lappmarkens Släkt- och Bygdeforskare. Hembygdsföreningar var också på plats och i år fanns dessutom Kulturparken Småland där. Det fanns utställare från utlandet; från Tyskland kom sex samt från Finland och Åland två. Arkiv och myndigheter var som vanligt rikt representerade; Arkivförbund Sydost, Institutet för språk och folkminnen, Krigsarkivet, Kronobergsarkivet, Kungliga biblioteket, Landsarkivet i Vadstena, Lantmäteriet, Riksarkivet, Riksdagsbiblioteket, Stockholms stadsarkiv samt Växjö kommunarkiv. Det fanns fyra företag som erbjöd släktforskning och DNA. Minst 400 personer lät topsa sig under dagarna enligt Sydsvenskan.

Och det fanns mycket, mycket mera; studieförbund, tidskrifter, bokförlag, centrala soldatregistret, Riddarhuset och eftersom arrangemanget låg i Växjö också Emigrantinstitutets vänner. Nästa års arrangör av släktforskdagarna, Borås Släktforskarförening, hade

Lena Ringbrant Ekelund visade kartor

naturligtvis en egen monter. Temat 2019 blir *Kyrkans skatter* och släktforskdagarna 2019 äger rum i Borås den 24-25 augusti.

De som önskade lyssna på föreläsningar under släktforskdagarna kunde lösa biljett i förväg till en billig penning, 20 kr/styck. Hälften av platserna till föredragen kunde bokas i förväg och resten fick man köa till. Några föredrag hade så många besökare att inte alla intresserade fick plats. De tyckte säkert att de föredragen skulle ha dubblerats, men det är inte lätt för arrangörerna att förutse. Lite bekymmer uppstod i och med att de olika köerna inte var skyltade och att köandet dessutom skedde utomhus, i regnväder på lördagen. Köandet ordnades bättre på söndagen. Det var inte heller lätt att orientera sig från Fortnox Arena till de olika föreläsningssalarna och restaurangerna, även om det fanns en karta i programbladet. Skyltningen utomhus var inte tydlig och dessutom pågick det byggnadsarbeten där. Arrangörerna borde ha haft personal på plats utomhus för att hjälpa gästerna till rätta. Men nog med gnäll nu. Det mesta var ju utmärkt, maten var god, kaffet var gott, toaletterna tillräckligt många och stämningen var hög, om än varm, i mässhallarna båda dagarna. Jag tycker att arrangörerna snarare bör hedras än kritiserats!

Ordföranden och redaktören inför arbetsdagen

Föreningen DIS stora monter hade en bra placering i den ena av mässhallarna. 45 funktionärer från kansliet och regionföreningarna bemannade de åtta stationer som fanns i montern. På tre stationer demonstrerades Disgen 2018, på två stationer demonstrerades Disbyt och vid lika många stationer demonstrerades DIS kar-

Släktforskdagarna

Släktforskardagarna

tor. Den åttonde stationen bemannade DIS Småland. Montern var öppen från kl. 9 till kl. 17 på lördagen och från kl. 9 till kl. 16 på söndagen och besöktes av en strid ström av intresserade men också av medlemmar som hade frågor om våra olika produkter. DIS kansli fanns naturligtvis också på plats och sålde medlemskap, Disgen 2018, kartor, böcker m.m. och hade att göra hela tiden.

Liksom under tidigare år fanns en föreläsningssal i montern där vi erbjöd olika välbesökta föredrag på en halvtimme, sex under lördagen och fem under söndagen; Genvägen till kyrkböckerna med Dispos med Håkan Johansson, Matchningsverket Disbyt med Charlotte Börjesson, Disgen 2018 med Christer Gustafsson eller Patrik Hansson, Kartfunktionen i Disgen med Björn Johansson, Släktforska med kartor med Karl-Ingvar Ångström samt Hembygdsforska med kartor också med Karl-Ingvar Ångström.

Utöver den gemensamma montern hade DIS Öst en egen där de visade resultatet av ett forska tillsammansprojekt. Totalt var det alltså mer än 50 DIS-funktio-

närer som förtjänstfullt jobbade för vår förening med att demonstrera våra produkter och värva nya medlemmar. Planeringen av vår insats hade gjorts av Elisabeth Leek och Rolf Lust (på bilden). Ett stort tack riktar jag till dem för det och till DIS för god inkvartering på Scandic Växjö.

Från DIS Syd tjänstgjorde Lars-Åke Stenemo, Staffan Knös, Anders Lindberg, Bo & Karin Lundgren, Lena Ringbrant Eklund och Torgny Larsson i DIS monter medan undertecknad arbetade som reporter åt DIS tidning Diskulogen.

Mats J Larsson

Föreläsningarna

Under släktforskardagarna erbjöds 33 föreläsningar i olika ämnen i tre salar en gång i timmen. Föredragen var tre kvart långa och efter föredragen kunde publiken ställa frågor till föredragshållarna i en särskild lokal. Temat för släktforskardagarna i Växjö var Migration och i stort sett höll jag mig till föredrag på temat.

Svenskamerika i nya perspektiv

Dag Blanck är professor i nordamerikastudier och chef för Svenska Institutet för Nordamerikastudier vid Uppsala universitet. Han är historiker och forskar om amerikansk emigrationshistoria och transnationella relationer mellan Sverige och USA. Han delar sin tid mellan Uppsala universitet och Augustana College i Rock Island, Illinois där han förestår Swensson Swedish Immigration Research Center.

Eftersom temat för släktforskardagarna i Växjö var migration tyckte jag att det var lämpligt att börja min bevakning av föreläsningarna med att lyssna på vad Dag Blanck hade att berätta om nya perspektiv på Svenskamerika.

Han presenterade en kategorisering av olika svensk-amerikanska historier. Den första kategorin kallade han för *Filio-pietistisk historia*, då svensk-amerikaner skriver om sig själva. Filio-pietistisk betyder att berätt-

telserna inte var särskilt kritiska och att det är att de egna insatserna som beskrivs och stundom överdrivs. Som exempel på sådan historieskrivning nämndes Johan Enander (1842-1910), som utvandrade 1869 och kom till Augustana för studier. Där fanns den största svensk-amerikanska kyrkan och han tänkte sig att bli präst, men han kom istället att bli tidningsredaktör. Han var i nära 40 år utgivare av tidningen *Hemlandet* (senare *Gamla och Nya hemlandet*). Det fanns 500-600 svenska tidningar i USA under 1800-talet och en del av dem är numera digitaliserade genom Kungliga Biblioteket.

Enander var mycket intresserad av att skriva svenskarnas historia i USA. Han skrev t.ex. om John Hansson, en svenskättling från Delaware, och en av undertecknarna av den amerikanska självständighetsförklaring 1776. Hansson hade ingen koppling alls till de svenskar som invandrade under 1800-talet, vilket Enander dock inte brydde sig om. Han hävdade tvärsäkert att nordmän eller vikingar hade varit i Nordamerika före Columbus och beviset fanns i de isländska sagorna.

Den andra kategorin benämndes *Populär historia* och karakteriseras av minnet av migrationen och mig-

rationens långsiktiga kulturella konsekvenser. Som exempel nämndes Vilhelm Mobergs utvandrarepos. Även Vilhelm Moberg som person har haft stor betydelse för minnet av migrationen som gjort att Minnesota ibland kallats Mobergland. För den som vill studera Mobergs betydelse rekommenderar Blanck att läsa Jens Liljestrands biografi (2018) om Moberg, som heter *Man- nen i skogen*. Även Ola Larsmos roman *Swede Hollow* (2016) placeras i denna kategori och kan sägas vara en motpol till Mobergs utvandrarsvit och handlar om fattiga svenska invandrare i Chicago. Dag Blanck räknade också det populära TV-programmet *Allt för Sverige* hit. Det handlar om svensk-amerikanska ättlingar som söker sina rötter i Sverige och som faktiskt bygger på en norsk förlaga.

Den tredje kategorin benämnde Blanck *Akademisk historia*, som kom först i USA och senare i Sverige. På 60-talet intresserade sig forskarna för kvantitativa perspektiv på invandringen; hur många, när, vem och varför? Man använde sig av statistik, kyrkoböcker och andra skriftliga källor. Datorisering och digitalisering har underlättat denna forskning. Senare tillkom kvalita-

tiva perspektiv som kultur, identitet och etnicitet. Man forskar om den svensk-amerikanska kulturfären; om litteratur och kultur, om religion, om vad det betyder att vara svensk-amerikan, om hemlandskontakter och om genus.

Man hittar i den kategorin också forskning om Svensk-amerikanerna som en del av de etniska och rasliga hierarkierna i USA, såsom kampen för en plats i det amerikanska samhället eller svensk-amerikanernas interaktion eller samspel med andra grupper i det amerikanska samhället. Ett annat område är det som kallas *the White privilege*, som betyder att befinna sig på den *rätta* sidan av de sociala och kulturella gränserna. Det forskas också om *Swedish-American Borderlands*, d.v.s. hur Sverige och USA berör varandra på olika sätt; såsom migration, idéflöden, politiska samspel, "amerikaniseringen", bilder av länderna och påverkansmönster. Om modernitet forskar man. Det exemplifierades av Blanck med orden *I have been to America and seen the future* och *I have been to Vällingby and seen the future*.

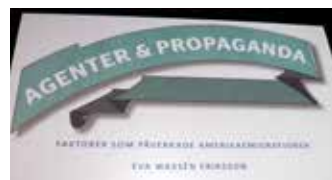
Mats J Larsson

Agenter och propaganda

Eva Wassén Erikssons föredrag på lördagseftermiddagen hade underrubriken faktorer som påverkade Amerikaemigrationen. Eva är fil.mag, släkt- och hembygdsvetare och författare.

Hon inledde sitt föredrag med att fråga sig om det bara var fattigdom som drev bortåt 1,5 miljoner svenskar att lämna Sverige för Amerika mellan 1850 och 1930. Vilken påverkan hade agenter, propaganda och andra faktorer för beslutet att lämna hemlandet för ett osäkert liv på andra sidan Atlanten? Alla emigranter bär på en historia, men emigrationen var också en *industri* vars intressenter främst fanns i USA men också i Sverige. Det handlade om den amerikanska staten, men även om företag och agenter i Sverige.

Verksamheten beträffande både emigrantagenter och underagenter var i Sverige reglerad i en kunglig förordning från 1869. Det var förhållandevis dyrt att bli emigrantagent och runt dem bildades en hel industri. Det fanns 45 emigrantagenter i Sverige mellan 1885 och 1905. Eva har funnit att i en agentfirma fanns mer än 500 underagenter! En sådan firma innehades av bröderna Larsson. Bröderna hette Johannes, Elis, Andreas, August och Samuel och var från Berghem i Marks kommun. De drev en medelstor agentverksamhet, men de har gått till historien eftersom deras arkiv har bevarats. Övriga

agenturers arkiv har förkommit. Bröderna Larsson hade kontor i Göteborg, Stockholm och Malmö. Utöver den rena agenturen tjänade agenterna grova pengar på valutaväxling åt utvandarna, enligt Eva. Hon fortsatte med att berätta om fyra karismatiska män med stor betydelse för den svenska emigrationen till norra Amerika.

Carl Gustaf Sundius, som var apotekare i Kisa, emigrerade aldrig själv, men fungerade som underagent och uppmanade många personer att utvandra från sina hemtrakter. Han var vän med *Peter Cassel* som var en av grundarna av kolonin New Sweden i Iowa 1845 och som därigenom kom att inspirera många i Sverige att utvandra.

Den tredje personen var *Erik Jansson* som hade bildat en egen sekt - erikjansarna - i Biskopskulla i Uppland. Han emigrerade via Norge 1846 och grundade tillsammans med sina trogna Bishop Hill i Illinois i USA. Kolonin bestod 1847 av ca 700 anhängare. Erik Jansson dog redan 1850, efter stridigheter inom sekten blev han mördad.

Hans Mattsson, det fjärde exemplet som Eva berättade om, hade varit överste i den amerikanska armén och rest över Atlanten flera gånger. Hans bidrag till emigrationshistorien är att hans förslag till emigrationsbroschyr om Minnesota 1867 utsågs till vinnande bidrag i en tävling.

Släktforskardagarna

Släktforskardagarna

Eva avrundade sitt föredrag med att beskriva de s.k. pull and pushfaktorerna för emigration. Hon menade att de viktigaste *pushfaktorerna* fanns i Sverige; befolkningsökningen under 1800-talet, skiftesreformerna som genomfördes under tidigt 1800-tal, missväxten 1868 och 1869, den begränsade rösträtten efter riksdagsreformen 1866, reglerna om militärtjänst samt statskyrkans dominerande ställning i människornas liv.

De viktigaste *pullfaktorerna* var the Homestead Act som innebar att emigranterna fick land att bruka av den amerikanska staten, möjligheterna till arbete i det nya landet, reklam, agenternas verksamhet, tidningsartiklar, annonser och affischer, förutbetalda biljetter (både från släktingar och biljetter på avbetalning från arbetsgivare i det nya landet), brev från släktingar och handböcker.

Först 1904 reagerade den svenska staten med åtgärder för att motverka emigration, men då var det för sent avslutade Eva. Man kan dra slutsatsen av föredraget att

fattigdomen i Sverige enbart var en av flera faktorer av betydelse för emigrationen.

Eva har skrivit två böcker i emigranternas fotspår; *Agenter, propaganda & motståndsrörelse* och *Käre broder Edvard*.

Mats J Larsson

I flyttarnas fotspår

Börje Björkman arbetar som kommunikatör vid Linnéuniversitetet och sysslar där framför allt med konferenser och olika slags evenemang. Hans intresse för historia och för människorna bakom dokumenten har alltid funnits och det har blivit både skrivande och föreläsande.

Den fullständiga titeln på Börjes föredrag var *I flyttarnas fotspår – om mönster bland migranter*. Han utlovade personliga nedslag i migrationshistorien med utgångspunkt i egna och andras förfäder, om flyttningar förr och nu och om hur man flyttar och när. Det skulle handla om mönster i enskilda personers, men även om syskons och grannars flyttande; hur man kan finna den stora historien i det vardagliga flyttandet. Det utlovades också en del tips om hur man kan hitta dem som kommit bort.

Varför flyttar man? Som exempel på orsaker att flytta nämnde Börje arbete på annan ort, genom yrkesval och för att skaffa sig nya kunskaper. Det kunde handla om äktenskap, barnafödande men också om skilsmässa. Flyttning kan också handla om tvång som exempel fängelsevistelse eller värnplikt. Flyttning kan också bero på sjukdom. Börje tog exemplet om hur många med TBC som under första hälften av 1900-talet fick bo långa tider på sanatorium. Och så finns det de som flyttar i förhoppningen om att få ett bättre liv på en annan ort.

När Valter Sträng i Vilhelm Mobergs roman *Soldat med brutet gevär* ska till att flytta frågar någon i omgivningen om *han ämnar sig till Växjö eller Amerika*. Sådana tedde sig alternativen dåför tiden, enligt Börje. Det sista exemplet på flyttningssaker är att man flyttar när man blivit gammal och inte kan klara sig själv. Och flyttningar beror givetvis på olika saker i olika skeden av livet. Är det skillnader mellan förr och nu när det gäller flyttandet? Hur länge bor barnen hemma, när börjar man arbeta eller när bildar man familj?

Var man kan hitta källorna till migrationen, fortsatte Börje med; Flyttningsslängder (inflyttnings- och utflyttningsslängder), husförhörslängder och församlingsböcker är vardagsmat för släktforskare, men glöm

inte bort bilagorna till dessa kyrkoböcker under littera H i kyrkoarkiven, påminde han oss. För där kan det finnas flyttsedlar som visserligen kan vara ojämnt bevarade och inte alltid lätta att söka i. Börje nämnde att han själv hade hittat exempel på sådana flyttningar av ren tillfällighet. Och så finns det förstås folkräkningar (census), mantalsmaterial, bouppteckningar, böcker över obefintliga i kyrkoarkiven, moderna databaser, polisregister och inresematerial i andra länder.

Vad ser vi i källorna och vad ser vi inte, frågade Börje? Även om det finns datum i källan är de oftast ungefärliga.

Det kan skilja mycket i tid mellan en utflyttning och en inflyttning. Ofta ser man inte om någon gjort tillfälliga och återkommande flyttningar t.ex. vid arbetsvandringar och man ser sällan om någon är inneboende eller fosterbarn.

Varför står det ibland fel saker eller ingenting alls? Det kan bero på slarv av den som flyttar eller av prästen. Folk ändrar sig; man tar ut attest för flyttning, men ändrar sig, lämnar inte tillbaka attesten och säger kanske det inte heller till prästen. Man kan ta ut en flyttningsattest till en ort, men ändra sig och flytta till en helt annan, vilket inte upptäcks förrän långt senare och personen kanske då har hamnat i obefintlighetslängden. Det förekommer också att man inte berättat för någon alls om sina planer att flytta och därför plötsligt bara är borta.

Hur ofta man flyttade förr i världen varierade naturligtvis. Börje visade ett exempel på en kvinna som föddes 1839 i Virserum och dog 1916 i Kalmar. Hon hade funnits på minst 16 adresser under sin livstid, mestadels på landet i Småland och Öland. Det normala antalet flyttningar under en livstid är inte så många. Man beräknar att man flyttar i genomsnitt 12 gånger nuförtiden. Det skiljer sig inte så mycket från hur ofta man flyttade för 100-150 år sedan, nämligen 10 gånger. Börjes farfars mor (1839-1916) flyttade 16 gånger, hans farfar (1868-1962) 8 gånger, hans far (1919-2013) 8 gånger, Börje själv (f1956) 7 gånger hittills, medan Börjes dotter (f1989) redan har flyttat 11 gånger, varav 10 gånger inom loppet av 5 år vid studier i Stockholm.

När blir en flyttning en flyttning och inte enbart en resa? Var bor en pendlare som är skriven på en plats men som pendlar fem dagar i veckan till sitt arbete? Var bor den som en stor del av året vistas på en annan ort p.g.a. säsongarbete, sjukdom eller militärtjänst? Och var bor fosterbarn som inte är skrivna hos utpekade fosterföräldrar men ändå periodvis vistas där? Det är frågeställningar att fundera på, menade Börje.

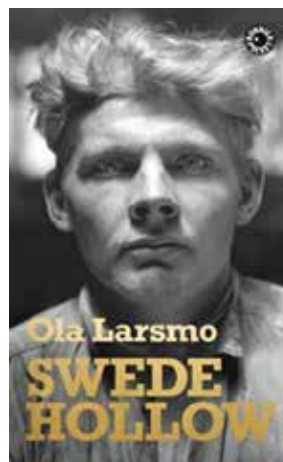
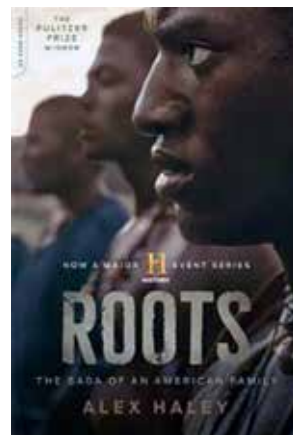
Nyare forskning visar på att de besuttna tidvis har flyttat mer än man tror, medan tjänstefolket, de som inte ägde jord, är de som flyttade mest, undantaget de allra fattigaste vars flyttningar begränsades av tjänstehjonsstadgan och fattigvårdslagstiftningen.

Barnens flyttning hemifrån var en ganska utdragen process även under 1800-talet, men även tidigare flyttade barnen lite in och ut hos föräldrarna, precis som idag. Även förr flyttade man alltså många gånger, men sällan över längre avstånd, till skillnad från idag. Ju mindre geografiskt och socialt nätverk man hade ju mera sällan flyttade man, vilket gav en förhållandevis stark lokal sammanhållning. I allmänhet flyttade yngre personer mer än äldre under 1800-talet.

Börje berättade om familjen Åquists resa från Skåne via Halmstad till Bohuslän och Göteborg och dessutom fick vi ett stycke västkustsk ekonomisk historia. Flytt-

ningen från Åhus i slutet av 1700-talet orsakades av sillboomen på Bohuskusten. Åquists söner försörjde sina familjer som tunnbindare i olika städer i Halland och startade egna firmor i tunnbranschen, av senare anor blev någon bokhållare, någon köpman och några kom att syssla med aktier och investeringar.

Och så till tipsen. Om någon försvinner, gå tillbaka ett steg och följ upp var de närmaste släktingarna blev av. Vanligen följer yngre syskon efter äldre, de kan t.ex. tjäna på samma gård. Inte minst vid långväga flyttningar är släkt- och grannskapsband viktiga, t.ex. i svenskbygderna i USA. Då liksom nu kan barn flytta in och ut hos föräldrarna p.g.a. arbete, barnafödande, skilsmässa eller att föräldrarna åldras.

Boktips om flyttningar från Börje Björkman; Vilhelm Mobergs utvandrarepos, Alex Hayleys *Rötter* och Ola Larssmos *Swede Hollow* och dessutom rekommenderade han handböckerna *Emigrantforskning på nätet* av Ted Rosvall och Anna-Lena Hultman samt *Anor från landsvägen* av Bo Lindvall.

Mats J Larsson

Släktforskardagarna

Släktforskar dagarna

Människor som vilar på Gladers kyrkogård

Under ett besök på Glader Cemetery beslöt Vilhelm Moberg att här skulle hans huvudpersoner, i utvandrareposet, Kristina och Karl Oskar, begravas. I sitt föredrag på släktforskar dagarna lät Bodil Stefansson oss åhörare lära känna personerna bakom namnen på gravstenarna och möta några av verklighetens första smålänningar vid Ki Chi Saga. Bodils föredrag är en fortsättning på hennes bok *En man som hetade Glader* som kom ut 2017.

Bodil började sitt föredrag med att berätta om bonden Magnus Jonasson som blev reseledare för de första smålänningarna som utvandrade och bosatte sig vid sjön Ki Chi Saga, som betyder stort och vackert vatten. Magnus barn föddes där. De första invandrarna byggde sig en lutheransk kyrka där deras barn fick lära sig svenska. Innan kyrkan blev färdig vilade ett av Magnus barn redan på dess kyrkogård, som så småningom kallades Glader Cemetery.

1853 utvandrade Anders Petter Glader från Ljuders socken till samma ställe. Två av hans barn dog under resan till Amerika. Glader var bekant med Magnus Jonasson och han blev byggherre för byns kyrka. Gladers hustru Elin dog redan 1855 och begravdes på Gladers farms mark och han gifte efter tre år om sig med Anna Nord från Sverige. Deras son dog vid två års ålder och begravdes på Gladers kyrkogård. 1866 gifte Anders Petter bort sin dotter Sara Kristina med en svenskättling som hette John P Hall och de blev upphov till nya släktled.

Efter A P Gladers död drev hans änka Anna farmen vidare till dess att alla deras barn blev självförsörjande.

Även Gladers systrar utvandrade till Ki Chi Saga. Kristina kom dit 1854 och kom senare att bo hos sin bror, när hennes man omkommit vid skogsarbete och Helena, som var yngre, emigrerade tillsammans med brodern. Många av dem som fått sin sista vila på Gladers kyrkogård är alltså ättlingar till Anders Petter Glader och hans systrar från Ljuder i Småland. Den som önskar veta mer om personerna på kyrkogården kan läsa boken om en *Man som hetade Glader*.

Kyrkogården kom att förfalla på 1920-talet och en del av gravstenarna flyttades då till Lindstroms kyrkogård. Sedermera har Gladers kyrkogård rustats upp och snyggats till. Bodil

kunde visa bilder på den som togs vid hennes senaste resa dit och det var både grönt och grannt där.

På en fråga om hur många som begravts på Gladers kyrkogård, svarade Bodil att det vet man inte säkert, men troligen färre än hundra. Vanligtvis fick de små barn som dog och begravdes där på 1800-talet enkla träkors, som inte senare ersattes med gravstenar. När kyrkogården låg för fäbot har gravstenar flyttats och kan ha använts vid t.ex. husbyggen. Allt detta gör att det är svårt att beräkna antalet begravda på Gladers kyrkogård.

Bodil avrundade sitt trevliga och personintensiva föredrag med att rekommendera åhörarna att hälsa på Gladers kyrkogård och besöka Elins och Anders Petters grav (Se <https://www.findagrave.com/>).

Mats J Larsson

Mellan gammalt och nytt – Sverige under 1800-talet

Eftersom släktforskar dagarnas tema i år handlade om migration hade jag egentligen tänkt endast bevista temaföredrag. Men så kunde jag, med mitt stora historieintresse, inte motstå frestelsen att lyssna på Olle Larssons föredrag *Mellan gammalt och nytt*. Jag hade dessutom hört av andra att Olle skulle vara väl värd att lyssna på. Han är fil Dr i historia vid Lunds universitet, där även jag studerat ämnet, och är nu verksam som lektor vid Katedralskolan i Växjö. Olle har skrivit ett flertal böcker och artiklar, medarbetar regelbundet i Smålandsposten och utsågs 2010 till Årets historielärare.

Olle provocerade auditoriet direkt med att påstå att 1800-talet inte alls började år 1800 utan redan 1789!

Att bestämma att 1800-talet börjar 1800 och slutar 1899 kallade han mekanisk periodisering. Och det långa 1800-talet, som alltså startade med Bastiljens stormning 1789, pågick enligt Olles mening ända till 1914 då skotten i Sarajevo föll och blev inledningen på första världskriget. Alltså det långa 1800-talet.

I Sverige börjar 1800-talet, enligt Olle, 1809 med statskuppen som avsatte Gustaf VI Adolf och förlusten av Finland i kriget mot Ryssland. Därefter sker det stora förändringar i Sverige; jordbruket blir effektivare genom skiftesreformer och bättre jordbruksmaskiner, stor folkökning samt att ståndsriksdagen försvinner och ersätts av tvåkammarriksdagen. Perioden karakteriseras vidare av en lång fredspolitik för landet från 1812 då kronprins Karl Johan sluter ett fredsavtal med den ryske tsaren, tidigare huvudfienden. Vid periodens början var Sverige ett utpräglat agrarsamhälle med små enheter, primitiva

odlingsmetoder och återkommande missväxtår. Missväxten 1869 med svält och död fick till följd att det året efteråt kallas *De tiggande barnens år*. Det fanns ingen uppbyggd infrastruktur i landet, Göta Kanal byggdes på 1830-talet och järnvägen kom till Sverige i mitten av 1850-talet.

Under 1800-talets första fem årtionden ökade landets befolkning från 2,4 till 4 miljoner. Enligt biskopen i Växjö, Esaias Tegnér, berodde folkökningen på tre faktorer *freden, vaccinet och potäterna*, och Olle instämde i biskopens analys. (Varför lämnade Tegnér sin professur i grekiska i Lund för att bli biskop i Växjö? Jo för att hans inkomst som biskop blev fem gånger så stor!). Dödligheten sjunker genom smittkoppsvaccinationen, som infördes redan på 1700-talet. Vaccinet framställdes från kokoppor.

Hemmansklyvningen når sin gräns efter att skiftesreformerna genomförts, vilket leder till en proletarisering av landsbygdsbefolkningen. De tidigare bondbarnen blir fattigare och fattigare och kommer att utgöra en underklass. Det är nu skyarna blir röda, menade Olle. Och de välbeställda bönderna blir *fin* och anammar borgerskapets vanor. De intellektuella tror att det gamla landet förändras, enligt Olle, och Kulturen i Lund och Skansen i Stockholm är exempel på att man ville åter skapa det som varit.

Under perioden från 1850 till första världskrigets utbrott emigrerar 1,1 miljoner från Sverige. Olle redogjorde för de s.k. push- och pullfaktorer som påverkade utvandringen (se mitt referat av Eva Wassén Erikssons föredrag *Agenter och propaganda* på sidan 9). Han menade att the Homestead Act, att amerikanska staten delade ut gratis jord, var den viktigaste. Före 1870 emigrerade främst landsortsbor, bönder och hela familjer till amerikanska orter på landsbygden. Efter 1870 var det främst stadsbor från Sverige som flyttade till amerikanska städer.

Så återgick Olle till vad som hände efter avsättningen av kungen 1809. Landet fick en ny regeringsform den 6 juni 1809, där maktdelning ersatte det kungliga enväldet, men ståndsriksdagen bibehölls. Efterträdaren Karl

XIII var gammal, barnlös och sjuklig. I ett försök att återupprätta Kalmarunionen utsågs en dansk prins Kristian August till tronföljare, med det, för Sverige, mera passande namnet Karl August. Karl August faller emellertid död av sin häst på Kvidinge hed, vid en militärmanöver. De morddrykten som spreds efter Karl August död fick till följd att den i ryktena utpekade giftmördaren, Axel von Fersen lynchades till döds av en mobb vid begravningen av kronprinsen i Stockholm. I stället anskaffades en ny kronprins från Frankrike, en av Napoleons generaler, Jean Baptiste Bernadotte, och som efterträdde Karl XIII som kung 1818 med namnet Karl XIV Johan.

Olle Larsson

Därefter uppstår en borgerlig offentlighet och det börjar komma ut flera tidningar i Sverige. Det sker ingen förhandsgranskning av pressen, men staten har indragningsmakten att tillgripa och den användes. Aftonbladet kringgår indragningen genom att döpa om tidningen till det andra Aftonbladet o.s.v.

Det är nu de politiska ideologierna uppstår och de sprids i landet. Liberalismen leder till att reformer om näringsfrihet införs i landet 1846 och 1864. Fängelse-reformer genomförs, landets sista offentliga avrättning sker i Växjö 1839. (Den som avrättades var en piga som hade mördat en väninna). 1865 avskaffas ståndsriksdagen och tvåkammarriksdagen införs. Landet får nu en medelklass som träder kraftfullt fram.

Personerna kring Bernadotte hade hoppats att han skulle återerövra Finland, men han sluter i stället avtal med tsaren om att få stöd för att erövra Norge och så sker genom en invasion 1814. Norge tvingas in i en union med Sverige som kollapsar 1905.

1800-talet är en förhållandevis fredlig period i Europa. Skandinavismen växer till sig under 1840-talet i Norden. Danmark kommer i konflikt med sin granne söderut Preussen, men riksdagen nekar att bidra med trupper till Danmarks stöd, trots Karl XV:s löfte till den danske kungen, på samma sätt som riksdagen avisade att skicka soldater till Krimkriget (1853-56).

Under 1850-1920 sker Sveriges industrialisering. Olle delade in perioden i tre faser. 1850-70 ökade efterfrågan på trävaror. Då utvecklades ångan med ångsågar och ångfartyg. Järnframställningen förbättrades med stor export som resultat. Storskaligheten bredde ut sig, det uppstod stora bruksorter, och det byggdes järnvägar och

Kristina och Karl-Oskar

Släktforskardagarna

Släktforskardagarna

kanaler. 1870-90 var genombrottsfasen, enligt Olle, med stora verkstadsindustrier och flera s.k. snilleindustrier såsom Aga och Nobel. 1890-1920 skulle industriproduktionens värde överstiga jordbruksproduktionens och varvsindustrin etablerades på allvar.

Under andra halvan av 1800-talet uppstår folkrörelserna; nykterhetsrörelsen, måttlighetsrörelsen och den liberala arbetarrörelsen, som senare efterträds av en socialistisk. Under perioden ökar kritiken mot Statskyrkans grepp om folket (illustrerat av Domkyrkan i Växjö). De radikala kritikerna önskade att konventikelplakatet avskaffas och så skedde 1848. 1860 blir

det tillåtet att gå ur svenska kyrkan om man gick in i ett annat trossamfund.

Kvinnorörelsen uppstår som verkar för att kvinnan ska bli myndig. 1845 införs lika arvsrätt mellan kvinnor och män och det införs regler om att änkor kan bli myndiga. Kvinnor får senare rätt att studera på universitet. Därpå följer den utdragna rösträttsrörelsen som inte slutar förrän 1921 då den svenska kvinnan äntligen blir myndig på samma villkor som män.

Med orden *så faller den 28 juni 1914 skotten i Sarajevo*, avslutar Olle sitt föredrag, *det långa 1800-talet slutar och en ny tid tar vid*. Olle, som har stått på den breda scenen i Idrottshuset inför ett fullsatt auditorium, och talat helt utan manus och bilder i 45 minuter, får välförtjänta applåder. Imponerande!

Mats J Larsson

Informationskonferensen, riksstämman och banketten

Vid informationskonferensen berättade utredaren Lars Ilshammar om sitt uppdrag att utreda landets arkivväsende och Niklas Herzman informerade om vad som var nytt hos Arkiv Digital. Informationskonferensen följdes av Sveriges Släktforskarförbunds riksstämma på fredagen den 31 augusti, med deltagande av 136 ombud från landets släktforskarföreningar. Stämman är inspelad och finns på Släktforskarförbundets Youtube-kanal.

På lördagen under släktforskardagarna anordnas traditionellt en bankett för

utställare och föreningsmedlemmar. I år ägde banketten rum i Växjö Konserthus och dess Kristina Nilssonsal. Årets Hederspris till Victor Örnbergs minne delades ut till Michael Lundholm (bilden till vänster) bl.a. känd som författare av förbundets handbok *Källkritik och källhänvisningar*. Priset till årets eldsjäl gick förste arkivarien vid landsarkivet i Vadstena Claes Westling (bilden till höger). Claes specialitet är domstolsforskning och han har skrivit förbundets handbok i det ämnet. Mer om informationskonferensen, riksstämman och banketten står att läsa i Diskulogens kommande nummer.

Mats J Larsson

Tack Växjö och lycka till Borås

Jag vill sända ett stort tack till arrangörerna av årets släktforskardagar i Växjö. Ni ska ha all heder av er planering och ert genomförande. TACK!

På banketten lämnade Växjö över budkavlen till arrangören av nästa års släktforskardagar Borås Släktforskarförening. 2019 arrangeras släktforskardagarna den 24-25 augusti under temat *Kyrkans skatter*. Arrangemanget äger rum i nyuppförda Borås Kongress mitt i Borås centrum. Håll er uppdaterade om vad som kommer att hända i Borås på www.sfd2019.se. Jag önskar arrangörerna av släktforskardagarna 2019 i Borås lycka till! Jag hoppas att vi ses där!

Mats J Larsson

DIS Syd samverkar med SeniorNet Malmö

Vår kontakt med er medlemmar i DIS och DIS Syd har hittills huvudsakligen skett genom Diskulogen och DISkutabelt, fadderverksamhet där medlemmar kan få hjälp på telefon och online med dataproblem och frågor med anknytning till släktforskning, samt kurser med anknytning till Disgen på olika platser i vårt verksamhetsområde; Skåne, Blekinge och södra Halland. Men Malmö med kranskommuner, där en tredjedel av våra medlemmar bor, omkring 1 000 personer, har hittills varit en vit fläck.

För att råda bot på detta har DIS Syd träffat ett avtal med SeniorNet Malmö som bedriver IT-caféer på tioalet platser i Malmö. Man har koncentrerat sin utbildningsverksamhet till en av dessa platser. Det är där som DIS Syd kommer att finnas.

DIS Syd har länge saknat en verksamhet i Malmö där nya medlemmar kan få hjälp med introduktionskurser i Disgen och där äldre medlemmar kan informeras om nyheter och byta erfarenheter, säger Lars-Åke Stenemo, initiativtagare till samarbetet.

Han jämför samarbetet med det mellan en hotellkedja och en researrangör. SeniorNet Malmö har lokaler och mötesplatser, DIS Syd erbjuder något att arbeta med på dessa platser. Man behöver varandra för att utvecklas. Lokala släktforskarföreningar som Malmö Släktforskarförening (MSFF) i Malmö och Malmö stadsarkiv tillhör de attraktioner som behövs för att locka *resenärer*. Vårt mål är att alla inblandade i slutändan skall gynnas, fortsätter Lars-Åke.

Samarbetet med SeniorNet Malmö kommer att innebära en kontakt med många som tidigare inte ägnat sig åt släktforskning. Kanske måste vi i DIS nu lägga mer vikt vid att se släktforskning som ett kommunikationsmedel, något som stimulerar till samtal och väcker minnen.

Alla ser det kanske inte så viktigt att finna så många anor som möjligt eller att komma väldigt långt bakåt i tiden, frågar sig Lars-Åke. Men mycket material finns i byrålåden och det känns därför viktigt att försöka driva verksamhet för att hjälpa medlemmar att ge ut

sin släktbok, skapa sin hemsida, framställa en film för Youtube och lära sig hur man kan utnyttja DNA-tester för att finna okända anförändrar.

Lars-Åke berättar att han studerat släktforskarstugan i Linköping som drivs av DIS region Filbyter som verkar i Östergötland och Sörmland. Kanske kan lokalerna i Bellevue Park på Eddagatan i Malmö utvecklas till ett släktforskningscenter i södra Sverige?

Tioalet personer har visat intresse om att få vara med och bygga upp verksamheten och jag hoppas på många fler nu när detta blivit känt, berättar Lars-Åke. Från och med tisdagen den 18 september kommer DIS Syd att ha släktforskningscafé varje tisdag kl. 13.00 – 16.00 på Eddagatan. Efterhand kommer aktiviteterna att bli fler – allt beroende på hur vi lyckas rekrytera de funktionärer som behövs. När något nytt händer kommer information att läggas upp på DIS Syds hemsida och på facebook.

Besöksadress: Bellevue Park, Eddagatan 3, Malmö (busslinje 1 från Triangeln).

Hemsida: www.dis-syd.se

Facebook: <https://www.facebook.com/foreningenDISSyd/>

Mats J Larsson

Dan Östergaard ordförande SeniorNet Malmö och Lars-Åke Stenemo vice ordförande DIS Syd skakar hand efter att ha undertecknat avtalet om samarbete.

Sjömalmssupptagare - malmtagare

I en skrift om sjömalmssupptagning tillkommen så sent som 2008 ställs frågan om vilka de var som bedrev sjömalmssupptagning. Faktum är att arkivalier mer sällan handlar om malmupptagarna. Var det personal som under andra delar av året var verksamma vid masugnen från våren till sensommaren eller var det kolare vid en kolmila under denna tid? Den huvudsakliga försörjningen anser författaren att de hade inom jordbruket.

Malmtagarna från Åryd i Hemmesjö socken är kända från senare delen av 1600-talet. Genealogisk forskning kan sätta dessa i ett socialt sammanhang. Sex stycken har i olika sammanhang yrkesbeteckningen *malmtagare*. Fyra av dem fanns i en och samma släkt och de båda andra i en annan.

Om dessa malmtagare sedan arbetade med någon drängs assistans eller var chefer för en grupp bönder eller bondsöner som medverkade i malmfisket när de inte behövdes i jordbruket är dock en obesvarad fråga. Sommartid, när sjön var öppen, utnyttjades av malmtagarna för att söka och märka ut nya fyndplatser. Det var svårt att ta upp malm från flottar och båtar som inte låg stilla.

Tabell
Malmtagare och deras
hustrur knutna till
Åryd bruk i Hemmesjö
socken före 1750

Man				Hustru				Anm.
Släktnamn	Förnamn	Född	Död	Släktnamn	Förnamn	född	död	
Månsson	Måns		1710	Svensdtr	Kerstin		1720	
Svensson	Waste		1711	Linnartsdtr	Lucia		1737	
Pedersson Guse	Daniel		1737	Pierresdtr	Annika	1681	1756	
Johansson	Zackris	1681		Wastesdtr	Maja			I Växjö skola 1692
Zackrisson Dufva	Anders	1714	1773	Elfman	Hedvig	1724	1788	Fostermor till Hedvig: A. C. Stråle af Ekna
Gabrielsson	Nils	1727	1761	Samuelsdtr	Ingrid	1731/32		

Måns Månsson och Nils Gabrielsson

Måns dog 1710 i Åryd, Hemmesjö socken. Två år tidigare vigdes Måns med Kerstin Svensdotter från Gummatorp i samma socken. Måns står antecknad som boende i Åryd. Paret får sonen Måns som föddes efter faderns död. Hustru Kerstin dog redan 1720 så sonen kom att uppfostras hos morföräldrarna, kyrkvärden Sven Persson i Gummatorp och hans hustru Kerstin.

Men samma år, 1720, dog också i Gummatorp, Per Nilsson Hane i Gummatorp. Han blev 75 år gammal. Sonen Samuel (död 1769) var kyrkvård i Hemmesjö och blev svärfar till malmtagaren Nils Gabrielsson. Förtroendeuppdraget kyrkvård hade vid denna tid hög status och ärvdes ofta inom släkten. Det återstår att se om Samuel Persson och Sven Persson var släkt? Troligen halvbröder!

Nils var son till hammarsmeden Gabriel Jonsson (c. 1691-1751) av okänd härkomst men som kom att bosätta sig i Gårdsby. Modern kom från Sporryd i Gårdsby socken. En morbror till Nils, Nils Persson i Sporryd, kallas 1734 för smed i sockenstämmoprotokoll från Gårdsby. Denne morbroder var sannolikt sockensmed.

Waste Svensson och hans arvtagare

Waste dog 1711 i Åryd. Men tre av de fem malmtagarna var ättlingar eller ingifta med ättlingar till Waste. Hans hustru var Lucia Linnartsdotter, dotter till smeden Linnart Larsson i Åryd, känd för tiden 1680-1690. En bror till Lucia, Lars Linnartsson (1671-1729) skrevs in i Växjö skola 7/3 1682. Lars blev hammarsmed vid bruket. (Samtidigt med Lars inskrev i skolan smedsonen Johan Svensson, men varken far eller son har identifierats.) En syster, Annika Linnartsdotter blev moder till Linnart Zackrisson vars hustru var kusin med malmtagaren Daniel Pedersson Guse.

Waste hade en syster, Brita Svensdotter. Hon vigdes 18/10 1692 i Lenhovda med ortens gästgivare, Måns Nilsson (1657-1713). Gästgivarna tillhörde oftast de besuttna bönderna, ofta nära förknippade med länsmanen och nämndemännen i häradet.

Wastes dotter vigdes 1709 med Zackris Johansson som blev malmtagare. Troligen hade han gått i lära hos sin svärfar. Han är säkert identisk med den Zacharis Johannis från Åryd som skrevs in i Växjö skola den 3 mars 1692. Han var då 11 år, född omkring 1681 och son

till en arrendator. Det var smederna som vid denna tid arrenderade bruket så fadern måste varit en av dem. Möjligen var det hammarsmeden Johan Eliasson (1646 – 1724). Han skulle då ha varit 35 år när sonen föddes.

Zackris Johansson och Maria Wastesdotter fick åtta barn, varav en fortsatt i faderns spår och blev malmtagare. Det var Anders Zackrisson och han lade till namnet Dufva när han 1741 vigdes med borgardottern Hedvig Elfman. Hennes moder hade avlidit redan 1726 och fadern hade 1727 gift om sig med adelsdamen Anna Christina Stråle af Ekna.

Anders Zackrisson med hustru bosatte sig Sandsbro i Gårdsby socken. Anders kallas ännu 1742 för malmtagare men från 1744 benämns han som smed. De flesta av hans barn antog namnet Sandstedt. De fick yrken som snickare, gårdsfogde, smedmästare och frälsefogde. Ingen blev bonde på egen gård!

Tio elever i Växjö skola kom under 1600-talet från Hemmesjö, fem av dem var kopplade till smeder och malmtagare, de övriga fem var söner till bönder. Till dessa kom några enstaka med släktnamn, vilka inte tagits med i denna studie. Smeder och malmtagare verkar ha haft en jämbördig rang. Brukspersonalen och dess intresse för att utbilda sina söner ger en förning om de klassresor som skolgång kom att medföra och om ståndssamhällets undergång. Men kanske var situationen unik i Hemmesjö. Det krävs fler studier för att bekräfta malmtagarnas sociala status under denna tidigindustriella epok.

Lars-Åke Stenemo

Källor och litteratur

Ministerialböcker från Hemmesjö, Gårdsby, Lenhovda, Växjö och Södra Solberga

Sockenstämmoprotokoll från Gårdsby

Växjö skolas matrikel för åren 1651-1751

Ralf Wågman, Sjömalmsupptagningen under 1800-talet i Småland. Åminne bruk 2008, s 25

Malmtagare och sjömalm

Malmtagare kallades de som tog upp, "fiskade", sjömalm från sjöbottnarna.

Det krävs speciella förutsättningar för att sjömalm skall bildas. Granens och torvmossarnas utbredning i Småland och på andra ställen i Sverige ökade humuslagren som producerade de syror som kunde lösa upp de av inlandsisen pulveriserade bergarterna så att mineralen kunde följa med regnvattnet ut i vattendragen. I sjöarna fälldes de ut med hjälp av växtligheten i vattnet. Sjömalmen finns därför bara i områden i dessa sjöar som kunde nås av solljus.

Malmtagare som yrkesgrupp påträffas först under 1600-talet då järnbruken inmutar och får privilegier för malmtäkt. Men uppsamling av sjömalm är känd via slagghögar redan från 700-talet. Sjömalm användes fram till 1934 i Åminne bruk.

Litteratur: Ralf Wågman, Sjömalmsupptagningen under 1800-talet i Småland, Stiftelsen Åminne Bruk 2008

Malmtagare på isen, detalj av foto i original i Åminne bruksmuseum

På motsatta sidan Storraka med sjömalm i Åminne bruksmuseum

HÖSTMÖTE DIS Syd

2018-10-21

Plats: Senioren Hässleholm

Föredrag: Patrik Hansson berättar om Disgen 2018.

Tid: 13.00 -16.00

ARKIVENS DAG

2018-11-10

Anordnas på flera orter i Blekinge, Halland och Skåne.

ESLÖV

Plats: Medborgarhuset, ingång Södergatan 29, Eslöv

Tid: 13.00-16.00

Obligatorisk anmälan

Kontaktperson: eslov@dis-syd.se

Kostnad: 40 kr inklusive kaffe, te och smörgås.

2018-10-27

Disgenträff

Tema: Anders Larsson går genom Disgen för nybörjare.

2018-11-03

Disgenträff

Tema: I Disgen 2018 har DNA-funktioner införts i Bygg stamtavla och mallar har skapats för utskrift av grafiska X-match-tavlor. Anders Larsson visar.

2018-11-24

DIS-träff

Tema: Domboksforskning med Anders Larsson.

2018-12-01

Disgenträff

Tema: Patrik Hansson och Anders Larsson svarar på inskickade frågor. Frågorna skickas i god tid till eslov@dis-syd.se.

KLIPPAN

Plats: Åsbo Släkt- och folklivsforskarens lokal, Storgatan 47, Klippan, ingång via rampen

Tid: 18.30-21.00

Kontaktperson: Marie Munke, marie@dis-syd.se, 0703-44 21 12

Workshop Vi hjälper dig med Disgen. Marie Munke och Lena Ringbrant Ekelund hjälper till med frågor om Disgen, främst Disgen 2018. Två tisdagar. Ta med din dator.

2018-10-30

2018-11-13

KRISTIANSTAD

Plats: Studieförbundet Vuxenskolan, Östra Vallgatan 10, Kristianstad

Kontaktperson: Mats J Larsson, mats@dis-syd.se, 070-372 75 01

Vid Kristianstadbygdens Släktforskarförenings forskarträffar medverkar Mats J Larsson med information om Disgen 2018. Ta med din dator. Två tillfällen.

2018-10-22 18.00-20.00

2018-11-26 14.00-16.00

LUND

Plats: Arkivcentrum Syd, Porfyrvägen 20, Lund

Tid: 14.00-17.30

Obligatorisk anmälan till Anders Lindberg, anders.lindberg@dis-syd.se, 0708-39 79 08

Kostnad: 40 kr inklusive kaffe, te och kaka.

2018-10-18

DIS-träff

Tema: Notiser, orter och källor. Torgny Larsson, Magnus Hellblom och Anders Lindberg guidar och svarar på frågor.

2018-11-22

Disgenträff

Tema: Presentera din släktforskning med Disgen. Torgny Larsson, Magnus Hellblom och Anders Lindberg guidar och svarar på frågor.

MALMÖ

Plats: SeniorNet Malmö/DIS Syd, Bellevue Park, Edagatan 3, Malmö (busslinje 1 från Triangeln)

Kontaktperson: Lars-Åke Stenemo, stenemo@dis-syd.se.

Varje tisdag 13.00-16.00 Släktforskare/IT-café
Några funktionärer finns på plats vid varje träff för att hjälpa medlemmar med Disgen och släktforskning och pröva-på-verksamhet för alla. Gör gärna ett studiebesök för att se vad DIS Syd kan erbjuda. Kurser och olika arrangemang kommer att anordnas efter hand. För vidare information se vår hemsida och facebook (se sid 2).

Programmet fortsätter på nästa sida

RONNEBY

Plats: ABF:s lokaler på Kungsgatan 2

Tid: 10.00-14.00

Kontaktperson: Bo Lundgren, bo@dis-syd.se, 0735-28 88 25. Ingen anmälan. Fika serveras till självkostnadspris. Höstens tema är hur du använder Disgen 2018, erfarenheter och tips.

2018-11-17

2018-12-08

Grunderna i Disgen 2018

Vi planerar för en studiecirkel hösten 2018 om grunderna i Disgen 2018 tillsammans med Studieförbundet Vuxenskolan i Ronneby. För medlemmar är cirkeln gratis.

Plats: Studieförbundet Vuxenskolan, vid torget

Kontaktperson: Staffan Knös, staffan@dis-syd.se, 070-595 13 38

SÖLVESBORG

Plats: Folkets Hus ABF:s lokaler, Bancks väg 6

Tid: 16.00-19.00

Kontaktperson: Bo Lundgren, bo@dis-syd.se, 0735-28 88 25. Ingen anmälan. Fika serveras till självkostnadspris. Höstens tema är hur du använder Disgen 2018, erfarenheter och tips.

2018-11-11

2018-12-09

YSTAD

Plats: Studieförbundet Vuxenskolan, Spanienfarargatan 9, Ystad

Tid: 10.00-14.00

Obligatorisk anmälan till Anders Lindberg, anders.lindberg@dis-syd.se, 0708-39 79 08

2018-10-20

DIS-träff

Tema: Notiser, orter och källor. Torgny Larsson, Magnus Hellblom och Anders Lindberg guidar och svarar på frågor.

Vårt nyhetsbrev har fått nytt utseende

Du har säkert sett det redan - vårt nyhetsbrev har fått en ny design. Det kommer som regel till din e-postadress en gång i månaden och innehåller information om vad som är på gång, till exempel kommande föreningsmöten, DIS-träffar och mycket annat. Om du inte har fått september eller oktober månads nyhetsbrev bör du kontrollera om det har råkat hamna i skräppostfiltret i ditt e-postprogram. Annars kan det bero på att vi har fel e-postadress till dig. Kontrollera därför gärna att dina uppgifter är uppdaterade i vårt medlemsregister. Det gör du enkelt via DIS webbplats, www.medlem.dis.se.

Ge dig en egen julklapp Skicka in ditt Disbytutdrag

Disbyt är databasen som ger dig ytterligare möjligheter att söka efter dina förfäder. Du får också möjlighet att byta uppgifter med andra släktforskare. Databasen består av 38,2 miljoner poster och är uppbyggd av DIS-medlemmar som har skickat utdrag från sina släktforskningsprogram. Som medlem i DIS kan du skicka bidrag till Disbyt. Instruktioner för hur man gör ett Disbyt-bidrag hittar du på DIS hemsida under rubriken Disbyt. Vårt Disbytombud Kent Hektors kontaktuppgifter finner du på nästa sida.

Begränsad eftersändning

Vid definitiv eftersändning retur
med den nya adressen till:

DIS Syd
Porfyrvägen 20
224 78 Lund

B PP Sverige, Port Payé

Styrelse

Ordförande

Staffan Knös
Gångbrogatan 2
372 37 Ronneby
070-5951338
staffan@dis-syd.se

Vice ordförande

Lars-Åke Stenemo
Kasinogatan 1
211 44 Malmö
070-6581882
stenemo@dis-syd.se

Kassör

Marie Munke
Smålandsvägen 38
286 35 Örskälljunga
070-3442112
marie@dis-syd.se

Sekr, webmaster

Anders I Andersson
Svarvaregatan 6
216 18 Limhamn
0706-849685
webmaster@dis-syd.se

Utbildningsansvarig

Anders Lindberg
Luzernvägen 1 D
227 38 Lund
0708-397908
anders.lindberg@dis-syd.se

Ledamot

Bo Lundgren
Tosteborgavägen 11
295 73 Nymölla
0735-28 88 25
bo@dis-syd.se

Ledamot

Kerstin Olsson
Östra Strööv 2602
241 91 Eslöv

Ledamot

Lena Ringbrant Ekelund
Kamrersgatan 17
264 31 Klippan
070-2320079
lena@dis-syd.se

Ledamot

Magnus Hellblom
Soldat Bohms gata 13
226 51 Lund
0733-360102
magnus@dis-syd.se

Faddrar

Disgen

Anders Larsson
Mellang 3 A lgh 1103
233 32 Svedala
anders@dis-syd.se

Disgen

Arne Sörlöv
Norra Alnaryd 216
370 33 Tving
0721-505333
arne.s@dis-syd.se

Disgen

Bengt Kjällerström
Östra Vallgatan 41
223 61 Lund
070-2703944
bengt@dis-syd.se

Disgen

Benny Olson
Göingegatan 26
291 38 Kristianstad
044-331103
benny@dis-syd.se

Disgen

Bo Lundgren
Tosteborgavägen 11
295 73 Nymölla
0735-28 88 25
bo@dis-syd.se

Disgen

Carl Strandberg
Limhamnsvägen 18 A
217 59 Malmö
0705-942775
carl@dis-syd.se

Disgen

Magnus Hellblom
Soldat Bohms gata 13
226 51 Lund
0733-360102
magnus@dis-syd.se

Disgen

Staffan Knös
Gångbrogatan 2
372 37 Ronneby
070-5951338
staffan@dis-syd.se

Disgen

Torgny Larsson
Östra Hyllievägen 17
216 21 Malmö
0707-414018
torgny@dis-syd.se

Min Släkt

Lotta Sörensen
Nexövägen 27 C
294 35 Sölvesborg
0760-141262
lotta@dis-syd.se

Apple/Mac

Helge Olsson
Västergatan 28
231 70 Anderslöv
0410-20002
helge@dis-syd.se

Linux, Gramps

Thomas Björk
Jeppas gränd 1
243 30 Höör
077-3788685
thomas@dis-syd.se

Karthantering

Lena Ringbrant Ekelund
Kamrersgatan 17
264 31 Klippan
070-2320079
lena@dis-syd.se

Övriga funktionärer

Valberedning ordf

Christer Thörn
Perstorp 405
284 92 Perstorp
0709-967687
christer@dis-syd.se

Disbytbud

Kent Hektor
Götgången 18
271 44 Ystad
0707-530201
kent@dis-syd.se

Redaktör

Mats J Larsson
Lekholms väg 35
291 46 Kristianstad
0703-727501
mats@dis-syd.se

Hedersordförande

Jan Nilsson
Lagerlöfs väg 14
245 32 Staffanstorp
046-255788
jan@dis-syd.se